

Yusuf Aleyhisselâm'dan nefis bir ders

Ali Asmaz: “Bir profesör, televizyonda Yusuf Sûresinin 53. Âyeti olan ‘İnne’nnefse leemmâretün bi’s-sûi illa mâ rahime rabbî’ sözünü Hz. Yusuf’un değil, Züleyha’nın söylediğini, bu sözün bir peygambere yakışmadığını söyledi. Oysa Üstadımız bu sözü Hz. Yusuf’un (as) söylediğini söylüyor. Doğrusu nedir?”

HAPİSHANEDE BİR PEYGAMBER

Her peygamberin verdiği hususî bir insanlık dersi vardır. Eyyüp Aleyhisselâm nasıl insanlığa sabır dersi vermişse, Yusuf Aleyhisselâm da nefse hâkim olma dersi vermiştir.

Emsalsiz bir güzelliğe sahip olan Yusuf Aleyhisselâm, gençliğinde Mısır Aziz’inin kölesi iken, bu güzelliğini nefsin kötülüğü emredici istekleri için kullanmıyor. Kendisi için hazırlanan dehşetli bir imtihandan yüz akıyla geçiyor.

Fakat mazlûm olarak hapse atılmaktan kurtulamıyor. On iki yıllık hapishane hayatında kendisine hikmet ve peygamberlik veriliyor. Burada saati icat ediyor. Rüyaları yorumluyor. İnsanlara hikmetli sözler söylüyor. Hapishaneyi medreseye çeviriyor.

Bediüzzaman Hazretlerinin hapishanelere “Medrese-i Yusufiye” demesi bundandır. Mısır Aziz’i, Yusuf’un büyük bir ilim ve hikmet sahibi olduğunu anlayınca Yusuf’un derhal hapishaneden çıkarılmasını emrediyor. Bunun için zindana elçi gönderiyor. Fakat Yusuf Aleyhisselâm çıkmakta acele etmiyor ve suçsuzluğunun ispatı için gelen elçiye:

“Efendine dön de, ellerini kesen o kadınların derdi ne idi, diye sor. Şüphesiz Rabbim onların hilesini hakkıyla bilendir.”¹ diyor.

AZİZ, SORUŞTURMA BAŞLATIYOR

Aziz, Züleyha ile birlikte o ellerini kesen kadınları topluyor ve soruşturma başlatıyor. Şöyle soruyor:

“Yûsuf’tan murad almak istediğiniz zaman derdiniz ne idi?”

Kadınlar, “Hâşâ! Allah için, biz onun bir kötülüğünü bilmiyoruz” diyorlar.

Aziz’in karısı ise, “Şimdi gerçek ortaya çıktı. Ondan ben murad almak istemiştim. Şüphesiz Yusuf doğru söyleyenlerdendir” diyor.²

Züleyha’nın bu itirafı üzerine Aziz, Yusuf Aleyhisselâm’ın zindandan derhal çıkmasına hükmediyor. Aziz’in emri zindana ulaşınca Yusuf Aleyhisselâm, Aziz’in adamına:

“Soruşturma istemekten maksadım, gıyabında Aziz’e ihanet etmediğimi ve Allah’ın hainlerin hilesini başarıya erdirmeyeceğini efendimin bilmesini istemektir.”³ diyor ve tevazu ile devam ediyor: “Bununla beraber ben nefsimi temize çıkarmıyorum. Çünkü nefs Rabbimin rahmeti olmasa, her kötülüğü emredendir. Şüphesiz ki Rabbim çok bağışlayıcı, çok merhamet edicidir.”⁴

BİR PEYGAMBER DERSİ

Yukarıda geçen son iki âyetin önceki âyetle bağlantılı gözükmesi hasebiyle Züleyha’ya atfedenler de olmakla beraber, müfessirlerin çoğunluğu bu sözleri Yusuf Aleyhisselâm’a atfediyor.

Müceddit Müfessir Fahrettin-i Razi diyor ki: “Bu sözün, kadına ait olduğunu söylemek müşküldür. Bu söz, ancak gûnahtan sakınması mümkün olan kimseden sadır olursa, güzel ve yerinde olur. Hem sonra bunu söyleyen kişi nefsini kırmak için böyle söylemiştir. Bu durum ise, bütün gayretini o günaha sarf eden Aziz’in karısına uygun değildir.”⁵

Keza büyük müfessirlerden Mücahid, Sa’d b. Cübeyr, İkrime, Dehhak, Hasan-ı Basrî, Katade, Taberî⁶ ve asrımız âlimlerinden Konyalı Mehmet Vehbi Efendi⁷, Ömer Nasuhi Bilmen, Vehbe Zuhaylî⁸ ve nihayet Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerine göre bu ifadeler Hz. Yusuf Aleyhisselâm’a aittir ve peygamberlik sıfatına yakışan bir sözdür.

Bediüzzaman’ın ifadesi çok açıktır: “Hazret-i Yusuf Aleyhisselâm gibi bir peygamber-i âlişan “İnne’nnefse leemmâretün bi’s-sûi illa mâ rahime rabbî” dediği hâlde, nasıl nefse itimat edilebilir?”⁹

Bu sözde anlaşılmayacak bir husus yoktur. Şöyle ki:

1- Peygamberler zaten nefislerini tebrie etmezler. Peygamber Efendimiz’in (asm) “Allah’ım! Göz açıp kapayıncaya kadar beni nefsimle baş başa bırakma” duâsını hatırlayalım.

2- Yusuf Aleyhisselâm “benim nefsim emaredir” demiyor. Nefsin mahiyetinin emmare olduğundan bahsediyor ve insanlığa ders veriyor.

Dipnotlar:

- 1- Yusuf Sûresi: 50.
- 2 -Yusuf Sûresi: 51.
- 3 -Yusuf Sûresi: 52.
- 4- Yusuf Sûresi: 53.
- 5- Fahrüddin Er-Râzi, Tefsir-i Kebir Mefâtihu'l-Gayb, Akçağ Yayınları: 13/ 262-263.
- 6 – Ebu Cafer Muhammed b. Cerir et-Taberi, Taberi Tefsiri, Hisar Yayınevi: 5/31-32.
- 7- Konyalı Mehmed Vehbi, Büyük Kur'ân Tefsiri, Üçdal Neşriyat: 7-8/2537-2538.
- 8- Vehbe Zuhayli, et-Tefsirü'l-Münir, Risale Yayınları: 7/8.
- 9- Bediüzzaman, Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul, 2005, s. 240.